

## **Informácia o aktuálnom stave vývoja ochorenia slintačka a krívačka na území Slovenskej republiky**

O aktuálnom stave vývoja ochorenia slintačka a krívačka na území Slovenskej republiky bola vláda Slovenskej republiky detailne informovaná prostredníctvom písomnej informácie prerokovanej na 94. rokovaní dňa 18. júna 2025. Táto predkladaná informácia nadväzuje na uvedený materiál a predkladá sa z dôvodu opätovného uznania štatútu Slovenskej republiky ako krajiny bez výskytu ochorenia slintačky a krívačky a bez vakcinácie.

Mimoriadna situácia v súvislosti s výskytom vysoko nákazlivého vírusu slintačka a krívačka na území Slovenskej republiky bola vyhlásená na mimoriadnom zasadnutí vlády Slovenskej republiky uznesením vlády SR č. 148/2025, ktoré nadobudlo účinnosť dňa 25. marca 2025 o 13.00 hodine. Celkovo bolo na území Slovenskej republiky v roku 2025 potvrdených šesť miest výskytu ochorenia slintačka a krívačka, pričom každé z nich predstavuje samostatné ohnisko ochorenia. V súlade s platnými veterinárnymi opatreniami bolo usmrtených 8 578 ks zvierat v ohniskách ochorenia, v kontaktnom chove a v domácich chovoch. V súčasnosti prebieha obnova eradikovaných fariem.

### **Pomoc zasiahnutým subjektom**

V rámci kompenzácie strát na zvieratách, ktoré vznikli chovateľom-nepodnikateľom, Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky poskytlo dotáciu 39 subjektom v celkovej sume 59 572 EUR.

Na pomoc podnikateľom, ktorých chovy priamo zasiahlo ochorenie slintačka a krívačka, Pôdohospodárska platobná agentúra dňa 8. júla 2025 vyhlásila výzvu č. 76/PRV/2025 pre podopatrenie 5.2 – Podpora na investície do obnovy poľnohospodárskej pôdy a poľnohospodárskeho výrobného potenciálu poškodeného prírodnými katastrofami, nepriaznivými klimatickými a katastrofickými udalosťami, ktorá je v súčasnosti premetom vyhodnotenia.

Zároveň minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Richard Takáč oficiálne požiadal eurokomisára pre poľnohospodárstvo Christophera Hansena o finančnú pomoc z poľnohospodárskej krízovej rezervy EÚ pre Slovenskú republiku v dôsledku výskytu ochorenia slintačka a krívačka na území Slovenskej republiky. V súvislosti s touto žiadosťou prebiehajú v súčasnosti technické rokovania medzi Európskou Komisiou a Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky.

### **Štatút „Krajina bez výskytu ochorenia slintačka a krívačka a bez vakcinácie“**

Po potvrdení ochorenia slintačka a krívačka na území Slovenskej republiky bol pozastavený štatút krajiny bez výskytu ochorenia slintačka a krívačka a bez vakcinácie. Po ukončení likvidácie posledného vakcinovaného chovu pristúpili orgány štátnej správy vo veterinárnej oblasti k príprave procesu znovunadobudnutia pozastaveného štatútu.

Mandát na uznávanie oficiálnych štatútov chorôb zvierat má Svetová organizácia pre zdravie zvierat (WOAH). Uznanie tohto štatútu predstavuje pre krajinu významné medzinárodné zdravotné, ekonomické a obchodné uznanie. Ide o jeden z najprestížnejších štatútov v oblasti medzinárodného obchodu s hospodárskymi zvieratami a živočíšnymi produktami, ktorý umožňuje export živých zvierat a živočíšnych produktov bez obmedzení do väčšiny krajín sveta, odstraňuje obchodné bariéry, ako sú dovozné zákazy, karanténne opatrenia či povinné spracovanie mäsových výrobkov, zvyšuje dôveru v národný veterinárny dozor a kvalitu systému kontroly chorôb, znižuje náklady na očkovanie a kompenzácie a posilňuje ekonomiku agrosektora.

Uznané štatúty sú následne zverejnené v oficiálnom zozname WOAHA a majú medzinárodnú právnu váhu. Krajiny s oficiálnym štatútom WOAHA získavajú preferenčné postavenie pri exporte živočíšnych produktov, môžu sa pri obchodných rokovaniach odvolávať na uznaný status ako objektívny dôkaz bezpečnosti a v prípade sporu môžu pred orgánmi Svetovej obchodnej organizácie (WTO), napríklad pred Výborom pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia (SPS Committee), preukázať, že ich opatrenia vychádzajú z medzinárodne uznaných štandardov.

Slovenská republika, zastúpená Štátnou veterinárnou a potravinovou správou Slovenskej republiky, ktorá je ústredným orgánom štátnej správy vo veterinárnej oblasti, po splnení všetkých nevyhnutných podmienok vypracovala *Žiadosť pre obnovenie štatútu* a spolu s požadovanými prílohami ju v septembri 2025 predložila na posúdenie WOAHA. Po zodpovedaní doplňujúcich otázok od Scientific Committee WOAHA **bol Slovenskej republike štatút krajiny bez výskytu ochorenia slintačky a krívačky a bez vakcinácie opätovne priznaný dňom 31. októbra 2025.**

V sprievodnom liste adresovanom Slovenskej republike generálna riaditeľka WOAHA ocenila transparentnosť a odbornú spôsobilosť orgánov veterinárnej správy SR pri detekcii a likvidácii ohnisk SLAK, ako aj pri dokladovaní vykonaných krokov. Zároveň vyjadrila poďakovanie za dlhodobú spoluprácu a za dodržiavanie štandardov WOAHA, vrátane promptného nahlasovania všetkých zmien epizootologickej situácie.

#### **Vyhodnotenie získaných poznatkov a odporúčania pre ďalšie mimoriadne udalosti v oblasti zdravia zvierat na národnej úrovni:**

##### **➤ Nutnosť okamžitej reakcie**

Vzhľadom na mimoriadne rýchle a jednoduché šírenie vírusu je nevyhnutné bezodkladne prijímať správne nastavené opatrenia a zabezpečiť dôsledné a razantné vymáhanie ich plnenia.

##### **➤ Vysoké nároky na kapacity**

Riadenie mimoriadnej situácie je extrémne náročné na ľudské, finančné, technické aj laboratórne zdroje. Je potrebné budovať národné rezervy a zabezpečiť ich okamžitú dostupnosť.

##### **➤ Dôkladné trasovanie kontaktov a presunov**

Pri potvrdení ohniska na veľkej farme je vysoká pravdepodobnosť, že vírus sa už rozšíril do ďalších chovov. Je preto potrebné systematicky vyhľadávať a kontrolovať všetky kontaktné farmy a opatrenia pri podozrení na ochorenie je potrebné nariaďovať na všetky identifikované kontaktné chovy a/alebo na primerané rizikové územie vzhľadom na rozsah kontaktov.

##### **➤ Zohľadnenie inkubačnej doby a nepriamych prenosov**

Epizootologické šetrenia musia brať do úvahy maximálnu inkubačnú dobu a dlhodobé prežívanie vírusu v prostredí či materiáloch. Trasovanie kontaktov sa nemôže obmedziť len na 14–21 dní spätne ako je to v prípade inkubačnej doby udávanej pre vírus slintačky a krívačky, nakoľko vírus vo vhodných podmienkach (v závislosti od pH, teploty, vlhkosti) môže prežiť v prostredí/v materiáli až niekoľko týždňov, či mesiacov a k zavlečeniu vírusu na farmu mohlo dôjsť ešte o niekoľko dní až týždňov skôr.

##### **➤ Priebežné vyhodnocovanie situácie**

Je potrebné pravidelne a často hodnotiť účinnosť prijatých opatrení a flexibilne ich upravovať. Úspech závisí od operatívnej komunikácie a koordinácie všetkých zapojených zložiek.

##### **➤ Posilnenie biologickej bezpečnosti fariem**

Na mnohých farmách hovädzieho dobytku absentovali základné prvky biologickej ochrany chovov (dezinfekčné brody, hygienické slučky, záznamy pohybov osôb a vozidiel). Množstvo fariem funguje v technologicky zastaraných priestoroch, ktoré nie je možné účinne čistiť a dezinfikovať. Potrebne je legislatívne ustanoviť minimálne povinné požiadavky na biologickú bezpečnosť chovov a zabezpečiť ich kontrolu.

➤ **Zvýšenie zodpovednosti zamestnancov**

Zamestnanci fariem si často neuvedomujú riziká zavlečenia infekčných chorôb a majú povolené chovať v domácich chovoch vnímavé zvieratá, napriek priamemu kontaktu so zvieratami na farme. Je potrebné povinné odborné vzdelávanie a tieto praktiky legislatívne zakázať v rámci ustanovení o biologickej ochrane chovov.

➤ **Riešenie problému neregistrovaných chovov**

Vysoký počet nelegálnych chovov a neregistrovaných zvierat významne komplikuje riadenie mimoriadnej situácie. Aktuálne výsky pokút sú neodradzajúce, preto je potrebné ich zvýšiť a zefektívniť dohľad (aktuálna sadzba za prevádzkovanie neregistrovanej farmy hospodárskych zvierat je podľa § 48 ods. 3 zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov 100 – 400 Eur).

➤ **Psychologická podpora personálu vykonávajúceho opatrenia v infikovaných chovoch**

Osoby vykonávajúce opatrenia sú vystavené výraznému psychickému a fyzickému zaťaženiu. Potrebne je systémové zabezpečenie psychologickej podpory.

➤ **Krízová komunikácia**

Transparentná, rýchla a jednotná komunikácia smerom k verejnosti a médiám je rozhodujúca pre predchádzanie panike a šíreniu dezinformácií.

➤ **Medzirezortná spolupráca**

Efektívne zvládnutie situácie vyžaduje úzku koordináciu medzi orgánmi veterinárnej správy, colnou správou, policajným zborom, hasičským a záchranným zborom, armádou a samosprávami.

➤ **Cvičenia a tréningy pripravenosti**

Pravidelné modelové cvičenia umožňujú preveriť pripravenosť systému a eliminujú riziko improvizácie počas reálnej krízy.

➤ **Využívanie digitálnych nástrojov**

Moderné databázy, GIS systémy a mobilné aplikácie na sledovanie pohybu zvierat a materiálov môžu výrazne urýchliť trasovanie a rozhodovanie.

➤ **Medzinárodná koordinácia a spolupráca**

Keďže infekčné ochorenia sa šíria bez ohľadu na štátne hranice, účinné zvládanie týchto mimoriadnych situácií vyžaduje intenzívnu medzinárodnú spoluprácu vrátane včasného zdieľania dát a koordinácie opatrení so susednými štátmi a Európskou úniou.

➤ **Finančné mechanizmy a kompenzácie**

Účinný systém finančnej podpory a kompenzácií vytvára dôveru medzi štátom a chovateľmi, zmierňuje ekonomické dôsledky na chovateľov a podporuje aktívnu spoluprácu pri plnení opatrení.